

Percepció alterada

Hi havia una vegada, en un país molt llunyà, una colla de formacions polítiques que havien adoptat un ideari i uns objectius carregats de bones intencions i d'esperit revolucionari. Potser no eren ben traçats els camins per fer reals aquelles aspiracions, però la seva ambició era genuïna. El pas dels anys, però, va desdibuixar els objectius i va relaxar i viciar les actituds. La perspectiva de grans transformacions s'anava allunyant. Hi havia, esclar, discursos que ho justificaven. La prudència era exigible; no es podia alimentar una quimera irrealitzable ni conduir la societat al precipici... Potser caldria esperar que les circumstàncies fossin més favorables, deien alguns dirigents. Calia reconèixer, afegien altres, que les previsions inicials, en plena eufòria fundacional, havien ignorat la majoria de problemes d'ordre pràctic, havien menystingut la capacitat d'adaptació del sistema vigent i havien estat ingènues i massa optimistes. I no es podia perdre de vista, com afirmava un tercer grup entusiasta de les terceres vies, que les coses de la política són extraordinàriament complexes i plenes de miratges, i que el marge de maniobra és sovint molt limitat.

De fet, tot i que es tractava d'un país força remot, als antípodes del nostre, sembla que el marc on operaven aquelles formacions estava molt condicionat per estrictes dependències, la dificultat de disposar dels propis recursos i dels instru-

ments per gestionar-los, i l'acomodament a maneres de fer rutinàries, poc compromeses i, al capdavant, conservadores. Temps difícils per a la política, sens dubte. La cridòria parlamentària i una mena de campanya electoral gairebé permanent havien substituït el debat públic i reduïen el gruix de la política institucional a la condició d'espectacle mediocre. Mentre això passava, tanmateix, d'una manera discreta però efectiva, impulsada per una força que els analistes no havien detectat, aquella societat anava canviant. Potser els símptomes resultaven imperceptibles des d'una mirada política convencional, establerta amb criteris antics, propis del vell capitalisme industrial, de l'estat nació o de la democràcia burgesa tradicional. Però, en poc temps, s'acumulaven els senyals: l'hegemonia social s'havia al-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

terat; les velles elits es veien insistentment impugnades i desautoritzades; la política antiga queia en un descrèdit imparable mentre emergien noves iniciatives des de la ciutadania; el moviment cívic era capaç d'organitzar-se autònomament i fixar nous objectius; es produïen esclats amb grans mobilitzacions exigint drets i llibertats, reclamant un estat propi i proclamant la necessitat de repensar l'ordre social i transformar-lo al servei dels interessos col·lectius...

En aquest territori tan remot s'estava desenvolupant una revolució democràtica. Tranquil·la, civilitzada, pacífica, il·lusionada, inspirada pel repte de construir un país nou. Era una revolució de gent activa, pacient, transversal i diversa, decidida a fer un esforç sostingut per disposar del privilegi de prota-

gonitzar un cicle fundacional. La multitud en acció havia fet més estrets els vincles interns i es disposava a prendre el control efectiu dels mecanismes reguladors de la vida social i a millorar-los. A fer-los més justos i transparents, més honestos i respectuosos de les diferències, més útils a la causa de la igualtat. Era una revolució potser imprevisible, però estava en marxa. El procés ja havia començat i amenaçava de fer trontollar els fonaments del l'estat dominant.

Mentre la marea social ho inundava i ho amarava tot, algunes d'aquelles formacions d'origens tan nobles continuaven despistades, encaboriades en maniobres tàctiques i de procediment. Havien confinat la memòria de les transformacions que recitaven a la part més retòrica i artificiosa del seu discurs. Consideraven tenir registrada en exclusiva la patent de les idees transformadores i custodiar-ne els principis i el mètode d'anàlisi pels segles dels segles. I s'entretenien en la partida que es jugava a la taula de la política de saló. Així, després de dècades predicant d'esma una revolució en la qual ja no creien, la seva devoció era tan precària que, quan una veritable revolució democràtica i social es va desencadenar –sense haver necessitat la seva intervenció ni el seu permís–, aquelles formacions no van adonar-se'n. No la van saber identificar. Desconcertats, alguns fins i tot van posar-se al servei dels que procuraven impedir-la.

Però potser mai no és massa tard si no t'has convertit en gripau.

Hi havia una vegada una colla de formacions polítiques carregades de bones intencions i d'esperit revolucionari

SUSANA SUBIRANA

Algunes d'aquelles formacions d'origens tan nobles s'entretenien en la partida que es jugava a la taula de la política de saló